

Cassatieberoep verworpen

Begin december werd het arrest van het Hof van Cassatie in de zaak van Jan Hellebaut, gewetensbezwaarde tegen de fiscale militaire dienstplicht, bekend gemaakt. Het Hof van Cassatie volgt de redenering van het Hof van Beroep in Brussel, dat stelde geen rechtsmacht te hebben. Hiermee komt een einde aan de juridische weg in België die Jan samen met VRAK heeft bewandeld gedurende de voorbije 15 jaren.

De redenering van de rechters is simpel: alles wat met belastingen en bestemming van belastinggeld te maken heeft, is voer voor het parlement. Het parlement heeft de grondwettelijke macht om over de bestemming van belastinggeld te beslissen. Daar mag de rechterlijke macht niet tussenkomen.

Wij vroegen echter geen uitspraak van de rechterlijke macht over de bestemming van belastinggeld. Wat wij wel aan de rechters vroegen, was na te gaan of de belastingwetgeving conform het Internationaal Verdragsrecht is. De Hoven van Beroep hebben deze taak. Het Internationaal Verdrag voor de Burgerlijke en Politieke Rechten van de Mens (BuPo) en het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) zijn door België ondertekend en dus rechtsgeldig. Het verdragsrecht staat juridisch gezien boven de nationale wetgeving. België heeft de verplichting al zijn wetten in overeenstemming te brengen met het EVRM en het BuPo. In beide verdragen wordt de vrijheid van geweten erkend. Maar de Belgische Staat voorziet voor gewetensbezwaarde burgers geen civiel alternatief voor het belastinggeld dat nu nog naar het leger gaat. Het Hof van Beroep en het Hof van Cassatie vinden het echter niet nodig om na te gaan of dit al dan niet in overeenstemming is met het recht op de vrijheid van geweten.

Omdat er in het parlement niet voldoende politieke wil was om tegemoet te komen aan de verzuchtingen van gewetensbezwaarden tegen militaire bestemming van hun belasting, zijn Jan en VRAK de juridische weg op gegaan. Bij een positieve uitspraak van de rechterlijke macht zou de druk op het parlement groter worden om de belastingwetgeving (Wetboek van Inkomstenbelasting, WIB) aan te passen en zouden andere gewetensbezwaarden zich op die uitspraak kunnen beroepen. In die aangepaste wet zou het gewetensbezwaar tegen de fiscale militaire dienstplicht erkend worden. Het belastinggeld van de gewetensbezwaarde zou dan niet naar het leger gaan maar naar de civiele maatschappij.

Er is in die 15 jaren (en de jaren voordien in de zaak van Bob De Baecke) geen uitspraak gedaan over de vraag of de Belgische belastingwetgeving het recht op gewetensbezwaar schendt. Wij hadden gehoopt dat ons gewetensbezwaar erkend zou worden zodat ons belastinggeld voortaan naar niet-militaire activiteiten zou kunnen gaan. De uitspraak van Cassatie is teleurstellend nieuws voor ons en vooral voor de slachtoffers van oorlog en geweld.

Deze rechtszaak heeft wel vele mensen aan het denken gezet doordat ze uitgebreid in de media aan bod is gekomen: kranten, radio, tv en tijdschriften.

Kleine historiek van deze rechtszaak van Jan Hellebaut:

1999: Afwijzing van het bezwaarschrift door de directeur van de Belastingen (aanslagjaar 1998, inkomsten 1997)

2002: Eerste Aanleg: de rechter verklaart zich onbevoegd.

2003: Hof van Beroep Antwerpen: rechter verklaart het beroep ontoelaatbaar

2006: Hof van Cassatie: het arrest van het Hof van Beroep wordt verbroken

2010: Hof van Beroep Brussel: het arrest van Eerste Aanleg wordt gewijzigd in de rechtbank heeft 'geen rechtsmacht'

2013: Hof van Cassatie: volgt de redenering van het Hof van Beroep in Brussel

Hoe verder met het juridische luik? Een procedure op internationaal niveau behoort tot de mogelijkheden. De komende weken zullen we nagaan met mensen van o.a. Conscience and Peace Tax International (CPTI) of dit haalbaar en zinvol is en zoeken we uit of er eventueel andere juridische mogelijkheden zijn.

Verhuis van Conscience and Peace Tax International

Conscience and Peace Tax International (CPTI) was sinds de stichting in 1994 en tot voor kort als internationale vereniging (i.v.z.w.) in België gevestigd. Dirk Panhuis was bezieler en medeoprichter en is 19 jaren lid van de Raad van Bestuur geweest. Hij heeft CPTI heel geëngageerd geleid en gecoördineerd. Daar hij de enige persoon in het bestuur was die alle officiële formaliteiten van deze Engelstalige vereniging, evenals de bank- en fiscale verrichtingen, in het Nederlands kon behartigen heeft hij er bij het bestuur op aangedrongen om te verhuizen naar een ander land. De keuze viel al gauw op Engeland omwille van de taal en de aanwezigheid van een flinke nationale vereniging (Conscience – Taxes for Peace not War) die het weigeren van oorlogsbelasting en het betalen van een vredesbelasting verdedigt.

De Algemene Vergadering van CPTI heeft op 8 februari 2013, tijdens de tweejaarlijkse Internationale Conferentie voor Oorlogsbelastingweigeraars en Vredesbelastingcampagnes in Bogota (Colombia), met een tweedederde meerderheid gestemd voor de ontbinding van CPTI (België) op 30 juni 2013 en voor het overmaken van de tegoeden van de Belgische i.v.z.w. CPTI aan de Engelse CPTI. Deze laatste werd op 9 mei 2013 opgericht als een vereniging

met beperkte aansprakelijkheid (CPTI Ltd, Company registration N° 08514742)
naar Engels recht. Het adres is:

Conscience and Peace Tax International
1 Oak Close Thorpe-le-Soken
Clacton-on-Sea
United Kingdom CO16 0HU.

De algemene vergadering van de nieuwe CPTI in Engeland telt voorlopig een tiental leden. Het bestuur is echter geslonken tot vier personen: Dietmar Czerny (Duitsland) blijft op post als voorzitter, Roy Prockter (V.K.) is de secretaris, Robin Brookes (V.K.) en Milena Romero (Colombia) zijn de overige leden. Deze groep bestaat uit mensen die beroepsmatig en/of als vredesactivisten al druk bezet zijn, zodat het enige tijd zal kosten voor de werking weer vlot zal verlopen. Het belangrijkste is dat de werking bij de Raad voor de Mensenrechten in Genève weer vlug op gang komt.

De website van CPTI blijft www.cpti.ws en het contactadres is nog steeds info@cpti.ws.

Landen zonder leger

Veel landen komen in het nieuws omdat er oorlog of geweld is. Heel veel landen komen niet in het nieuws omdat er geen oorlog of geweld is. Vaak houdt dat verband met de aanwezigheid of afwezigheid van een leger. Het zou nochtans interessant zijn te bekijken waarom sommige landen geen leger (meer) hebben, welke invloed de afwezigheid van een leger heeft op de politiek en de maatschappij (en omgekeerd), of hun situatie voordelen biedt en of ze een voorbeeld voor andere landen zouden kunnen zijn.

Een "lijst van landen zonder leger" (25 in het totaal) met een zeer beknopte commentaar is ook te vinden op wikipedia. Voor dit artikel is gebruik gemaakt van Christophe Barbey, *La non-militarisation et les pays sans armée: une réalité*. APRED, 2001, 64 p. (te bestellen via www.demilitarisation.org). Deze auteur bespreekt enkele redenen waarom landen geen leger hebben (p. 8-11), hoe hun veiligheid wordt gewaarborgd (p. 12-20), of het daar goed leven is (p. 20-25), enkele geografische details (p. 25-27), gevolgd door een korte bespreking van 29 landen zonder leger (p. 28-59). Het is soms moeilijk om te beslissen volgens welke criteria een land een land zonder leger kan worden genoemd, zoals blijkt uit de lijst van 29 landen in dit boekje en die van 25 landen op wikipedia. Hieronder volgen we de visie van C. Barbey.

Waarom geen leger?

Andorra heeft sinds zijn bestaan in 1278 nooit een leger gehad. **Monaco** heeft zijn verdediging in de 17e eeuw opgegeven omdat de stad toch vanuit de bergen beschoten kon worden. **Liechtenstein** heeft in 1868 zijn weinige solda-

ten afgedankt wegens “te duur” en is in 1919 als deel van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk niet ontmanteld dankzij zijn neutraliteit en omdat het geen leger had. **IJsland** verklaarde zich in 1944 onafhankelijk en neutraal, en voelt zich als lid van de NAVO beschermd tegen én door de naburige grootmachten. In 1948 vond een volkse president in **Costa Rica** een leger te duur en te gevaarlijk; als lid van de pas opgerichte Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) kreeg het land tweemaal steun tegen de invallen van reactionaire krachten vanuit de buurlanden en is het sindsdien het rustigste land in Midden-Amerika, met de zetel van het Inter-Amerikaans Hof voor de Mensenrechten (van de OAS) en de Vredesuniversiteit van de V.N. In **Dominica** (1981), **Grenada** (1983), **Panama** (1990) en **Haïti** (1995) werd het leger afgeschaft wegens het wangedrag of de misbruiken van hun eigen strijdkrachten. In Haïti is het constitutionele proces nog niet helemaal afgerond, zijn de ex-militairen nog niet gereïntegreerd in de civiele maatschappij en zijn de wapens nog niet goed gerecupereerd. **Alle andere landen zonder leger** werden onafhankelijk tussen 1962 en 1994, en hebben nooit een leger gehad.

Veiligheid

Deze landen vertrouwen, meer nog dan andere landen, op de goede werking van de Verenigde Naties en haar talrijke organen. In de praktijk hebben deze landen trouwens weinig te lijden van agressies of gewelddadige conflicten. Andere internationale samenwerkingsorganen zijn ook nuttig voor de kleinere landen (en dus voor de meeste landen zonder leger): het Britse Commonwealth, de Wereldbank, regionale samenwerkingsverbanden zoals die in de Stille Oceaan, de South Pacific en de Caraïben, de eerder genoemde OAS, de Centraal-Amerikaanse Staten, en de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa).

Eigenaardig genoeg is geen enkel land zonder leger lid van de Conferentie voor Ontwapening (een orgaan van de UNO), waar die landen nochtans goed werk zouden kunnen verrichten. Een echte organisatie van (bijna) gedemilitariseerde landen bestaat evenmin. Gezien hun grote aantal zou zo'n organisatie nochtans zeer nuttig zijn. Anderzijds zijn de meeste landen zonder leger zo klein en zo beperkt in hun middelen dat ze niet overal vertegenwoordigd kunnen zijn. (16 van die landen hebben minder dan 100 000 inwoners en slechts vier hebben meer dan 1 miljoen inwoners.)

Neutraliteit en beschermers

Sommige landen verklaren zich neutraal, vaak met positieve gevolgen voor hun voortbestaan. Ze hebben dan wel geen beschermer maar dat lijkt evenmin een probleem, zeker als het aantal neutrale landen zou toenemen.

Enkele landen, al dan niet neutraal, hebben een akkoord met een beschermer. **Andorra** kan hulp vragen aan Spanje of Frankrijk, die echter niet verplicht zijn die te leveren. **Monaco's** verdediging hangt af van Frankrijk. **Nive** en de **Cook Eilanden** hebben associatieverdragen met Nieuw-Zeeland. In het algemeen worden de wil en de soevereiniteit van die landen gerespecteerd.

Heel anders is de situatie voor de **Marshall eilanden**, **Micronesië** en **Palau**. Deze landen werden eerst Spaanse of Duitse kolonies, later Japanse of Amerikaanse mandaatgebieden. Ze zijn tenslotte onafhankelijk geworden in,

respectievelijk, 1986, 1986 en 1994. Ze hebben ongunstige associatieverdragen ("compacts") met de Verenigde Staten moeten sluiten, waarbij deze laatste volledig verantwoordelijk zijn voor de verdediging, tussenbeide kunnen komen in de internationale relaties voor defensiezaken en het recht om er basissen te hebben. Deze verdragen zijn wel opzegbaar. De **Mariannen** verkozen volledig binnen de invloedssfeer van de V.S. te komen en hebben op die manier, zoals Puerto Rico, hun volle internationale soevereiniteit verloren. **IJsland** (zoals **Luxemburg**) is lid van de NAVO, heeft een verdedigingsverdrag met de V.S. en verdrag over een Amerikaanse luchtmachtbasis.

Alle overige landen zonder leger (dus 2/3 van hen) regelen zelf met succes hun eigen veiligheidszaken. Afgezien van een enkele crisis hier en daar, is hun bestaan of niet-militaire status niet in gevaar.

Veel van deze landen hebben uiteraard ook een politie, kustwacht en douane. Het is onduidelijk hoeveel manschappen en welke bewapening daarbij te pas komen.

Is het er goed leven?

Afgezien van het Vaticaan, zijn alle landen zonder leger democratieën, meestal al sinds hun ontstaan. Meerdere factoren en vergelijkingen wijzen er op dat deze landen zich ook beter ontwikkelen dan de landen met een leger. Dat komt niet enkel doordat de middelen voor het welzijn kunnen worden ingezet, maar ook een grotere politieke en sociale stabiliteit kennen die de ontwikkeling ten goede komt. En is het vermijden en/of vreedzaam oplossen van conflicten niet het eerste bewijs van ontwikkeling?

Zijn die feiten (en de afwezigheid van een mannelijk militair gezag) misschien de redenen waarom de situatie van de vrouw in de sexomorfe ontwikkelingsindex in die landen erg gunstig is?

Wellicht door de relatief hogere uitgaven voor onderwijs dan in landen met een leger, is de alfabetisatiegraad in de landen zonder leger ook hoger.

Op het gebied van de mensenrechten zijn in de landen zonder leger veel internationale verdragen nog niet goedgekeurd. Maar het respect voor het leven is er wel hoog: slechts in enkele staten van de Kleine Antillen bestaat de doodstraf nog.

Enkele eigenaardigheden

Andorra heeft, na een conflict, sinds 1278 een gemeenschappelijke regering gehad met een Spaanse bisschop en een Franse graaf als staatshoofden. Hun opvolgers, de Spaanse koning en de Franse president, zijn dus nu co-vorsten van dat land met enkele ceremoniële functies. Sinds 1993 heeft Andorra wel een eigen regering.

Luxemburg, dat niet door iedereen als een land zonder leger wordt beschouwd, heeft weliswaar geen leger, maar wel 900 vrijwilligers in het Eurocorps. Het heeft ook een aanzienlijk militair budget, o.a. voor vredesoperaties. Het is niet neutraal en is lid van de NATO. Het is niet duidelijk of het waarschuwt tegen militaire avonturen en of het meer zou kunnen doen voor vrede.

San Marino is een democratisch land met twee staatshoofden per jaar, die verantwoording over hun beleid van 6 maanden afleggen aan het parlement. Het denkt een leger te hebben want het heeft een “vestingenwacht”, die onder het ministerie van toerisme valt, en een “garde noble” voor officiële ceremonies. Maar het heeft zeker géén bewapening. Anderzijds is het een paradijs voor wapenhandelaren (vooral van lichte wapens, die de meeste doden maken).

IJsland lost de visserijoorlogen met vissers van de grote mogendheden op door de kustwacht niet met kanonnen maar met speciaal ontworpen knijptangen uit te rusten om de visnetten door te knippen.

Samoa was een Duits protectoraat, daarna een mandaatgebied van de Volkerenbond en de V.N. Tegenover het paternalistische beleid van Nieuw-Zeeland ontstond reeds vóór de Eerste Wereldoorlog een geweldloos verzet dat leek op Gandhi's model en dat uiteindelijk leidde tot de onafhankelijkheid in 1962. Over volgehouden geweldloze daadkracht gesproken!

Tonga (170 eilanden waarvan 36 bewoond) is een koninkrijk sinds de 12e E. tot nu. Het was een staat met intern zelfbestuur onder Britse kroon door de Vriendschapsovereenkomst van 1900 tot 1970. De grondwet stipuleert dat de koning de leiding heeft over de strijdkrachten, maar er is nergens melding van strijdkrachten in het land. Is het dan een land zonder leger?

Samenvatting door
Dirk Panhuis

**VRAK wenst alle lezers een gelukkig, vreugdevol
en vredevol 2014.**

VRAK – AKtie VRedesbelasting
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

VRAK-rekening: BE28 0011 2812 1720

Tel.: 03/281 68 39; GSM 0499/138855; Fax: 03/281 68 79;
E-mail: vrak@advalvas.be; Website: www.vredesbelasting.be

Lid van

Redactie: Dirk Panhuis en Jan Hellebaut
Opmaak: Bob De Baecke
V.u.: Jan Hellebaut, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Wens je de VRAK-info niet meer te ontvangen, stuur dan een mailtje naar vrak@advalvas.be.

---

december 2013